

בן היה לרבינו הגאון רבי ברוך דב
ליבוביץ מקמניץ זצ"ל בעל ה"ברכת
שמואל", הרה"ג ר' לייב שנפטר על פניו
בגיל צעיר ל"ע, האלמנה ובנה ובתה היו

גרים בבית רבנו והוא היה מגדלם במסירות נפלאה, כשהגיע נכדו הנער ישע' לעול המצוות ביקש רבנו מוחתנו הגאון ר' ראובן גרוזובסקי שיכין לנער את דרשת הבר מצוה, רבי ראובן לקח את אחד משיעורי רבנו ורצה ללמדו את הילד בכדי שידרוש מתורת סבו.

אוצר החכמה

דברי חכמים

פני החכמה

הפסוק

לפני שלימדו נכנס לרבנו כדי להראות לו את הקטע שבחר ללמדו, אמר לו רבנו שלא ישתמש בזה כי השאגת אריה והגרעק"א זכו שנתקבל בכלל ישראל שמוכרים אותם בדרשות בר מצוה ולכך בקשו שיכין את הנער בדבר מה מתורתם.

ופעם אמר בשם הגר"ח מבריסק זצ"ל שהסיבה שאומרים בבר מצוה מתוך "שאגת אריה" משום שהוא פרץ דרך חדשה בלימוד.

(הרב הדומה למלאך תולדות הג"ר ברוך בער זצ"ל עמ' 430)

טעמים על דרשת הבר מצוה

איתא בתהלים בתמניא אפי' (ק"ט, מה) ואתהלכה ברחבה כי פקודיך דרשתי ואדברה בעדותיך נגד מלכים ולא אבוש, נראה לי דהנה מנהג ישראל הוא שהבר מצוה דורש ברבים ובודאי מנהגן של ישראל תורה הוא, ויש ליתן טעם על מנהג זה, דאיתא בגמ' קדושין (דף לא.) גדול מצוה ועושה מאינו מצוה ועושה, ופי' התוס' (שם) כיון שאינו מצוה אין השטן מקטרג כ"כ מפני שאין לו עונש

אם לא יקיים המצוה, ומשו"ה שכרו ג"כ מעט הוא אם מקיימו, אבל מי שהוא מצוה במצוה השטן מפתהו, וא"כ אם כובש היצה"ר אז שכרו גדול, ועוד איתא בגמ' (מס' סוכה נב:) אם פגע בך מנוול זה משכחו לביהמ"ד, ובזמן שאדם נעשה בן י"ג שנה נעשה מצוה בכל המצוות שבתורה, ואז ג"כ בא לו היצה"ר, ע"כ דורש ברבים דהיינו דברי תורה ומתוך כך ילך ממנו היצה"ר, ואיתא אמאי נקרא שמו של היצה"ר מלך (כדכתיב מלך זקן וכסיל) מפני שרוב העם שומעין לו, ויש כאן ק"ו מה השטן שאינו ראוי שישמעו לו נקרא מלך, כ"ש היצר טוב שראוי לכולם לשמוע לו אינו דין שנקרא מלך.

וא"ש "ואתהלכה ברחבה" ר"ל קודם י"ג שנה אין לו יצר הרע שישטין אותו, אבל "כי פקודיך דרשתי" דהיינו אם אני דורש ברבים לי"ג שנה כשאני נעשה בר מצוה, "ואדברה בעדותיך" ר"ל צריך אני לעסוק בתורה שנקרא עדות לריב "נגד מלכים" ר"ל ליצר טוב שנקרא ג"כ מלך שאשמע לו ולא ליצר הרע שאכבוש אותו, ואז "לא אבוש" יען שלא אחטא.

(הגה"ק ר' יהודה אסאד זצ"ל בחידושי מהרי"א על הש"ס ודרשות עמ' קכג)

פעם הגיע להגרי"ז מבריסק זצ"ל אחד מתלמידיו בלויית בנו שעמד לקראת גיל בר מצוה להתברך מפיו וכן להשמיע באזניו את הדרשה שעתידי הנער לשאת בסעודת הבר מצוה.